

BONA PAU

PAU & TORNA

Nº. 598 - Any L - MONTUÏRI - DESEMBRE - 2002

UNA FIRA EXTRAORDINÀRIA

BREUS

Obsequi del llibre de Miquel Martorell

Per aquestes dates **Bona Pau** des de fa tres anys ve oferint als lectors l'exemplar de *Quaderns Montuïrers*. I aquest 2002 ja hem publicat i repartit els números 4 i 5. Així i tot, als nostres lectors que ho desitgin els podem obsequiar amb el llibre de Miquel Martorell: *Montuïri, 75 anys amb el cinema (1907-1981). Evocacions d'un espectador*, gentilesa que ha tenguut el Departament de Cultura del Consell de Mallorca. Basta que amb el rebut de 2003 es dirigeixin a la casa de l'Administrador (C/ Pujol, 5).

Nou llibre de D. Pep Estelrich

El passat 14 de novembre es va presentar a l'església de Sant Jeroni de Ciutat un nou volum obra de D. Pep Estelrich (qui fou vicari de Montuïri), amb el títol *Santa Elisabet, Beguins, terceroles, jerònimes (1317-2000)*. Per altra part D. Pep ens fa avinent que des d'aquest 1 de desembre ha deixat de residir a Ciutat per passar a viure a Sant Joan.

Un altre llibre de Tomeu Sbert

El passat dia 25 octubre a l'hotel "Royal Iberostar Cristina", situat a la Platja de Palma va tenir lloc la celebració del 25è aniversari de la fundació: "Associación Hoteleros Playa de Palma" i la presentació del llibre *Una*

Aquestes 4 alumnes de l'Escola de Música: Jaume Ferrer, Joan Socias i Antoni Nicolau (tamborers i flabiolers) i Francesc Ramis (Xeremier) oferiren un petit concert amb motiu de la firma del conveni entre Patronat i Consell

evolució turística, escrit per Bartomeu Sbert Barceló, antic col·laborador de **Bona Pau**, esdevinent al qual hi assistiren uns quants montuïrers. En el llibre, Tomeu Sbert, descriu l'evolució i la transformació de Platja de Palma-Arenal-Can Pastilla al llarg del segle XX. Aquest és el 7è llibre que l'autor ha publicat.

Donants de sang

La pròxima col·lecta de sang a Montuïri tindrà lloc el proper 16 de desembre en el Consultori, des de les 6 a les 9'30 del capvespre. Es recomana aquesta desinteressada donació per pal·liar la manca de sang, tot pensant que "qui dona sang, dona vida".

Nou president de Premsa Forana

Des del passat 28 de novembre és president de l'Associació de Premsa Forana de Mallorca, Gabriel Mercè, redactor de "La Veu de Sóller". Dia que els representats de 28 publicacions de l'illa (entre elles, **Bona Pau**), elegiren els qui havien de constituir la junta directiva durant el proper trienni.

Aquesta revista ha rebut el suport de

GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció General de Política Lingüística

ES GRAONS

Enaltiment

La tasca que duu a terme el Patronat de Música és molt lloable. A més de tenir esment a l'Escola de Música –planter, preparació i formació de futurs músics i cantaires–, de tenir cura de la banda i de la coral, també roman engrescat amb altres activitats culturals, físiques i recreatives a les quals dona suport.

Insensibilitat

El fet que es dona entre certa gent de la vila, de no sentir-se cridat o convocat a diferents actes literaris, recreatius, instructius o benèfics sols pet fet de ser organitzats per persones de diferent ideologia o no compartir creences, denota una manca de sensibilitat, suposa no tenir idees clares, treure fora de lloc o no saber distingir el que és bàsic o essencial del que és secundari o accidental.

BONA PAU
Montuïri

Director: Onofre Arbona Miralles
Redactors i col·laboradors:

Joan Miralles i Monserrat, Catalina Sastre Pericàs, Guillem Mas Miralles, Miquel Martorell Arbona, Antoni Mateu Socias, Melcior Nicolau Jaume, Catalina Barceló Mayol, Josep Oliver Verd, Rafel Pons Mairata, Felip Munar i Munar, Gabriel Camps Ferrer, Miquel Mascaró Crespi, Joan Barceló Cerdà i Lluís Servera Sitjar.

Administració: Martí Ferrer Sampol
C/ Es Pujol, 5 - 07230 Montuïri - Tlf. 64 66 93

Imprimeix: Tirrena, S.A. Manacor

Depòsit legal: PM 133 - 1958

Nota: Les opinions aparegudes en els articles firmats, sols són atribuïbles als seus autors.

Correu electrònic: oabonapau@terra.es

Fira i cultura

Els nombrosos actes culturals que s'han celebrat enguany amb motiu de la fira han suscitat plaer, ja que han ressaltat una inquietud i a la vegada han suposat una mostra fefaent la bona disposició d'unes persones de la vila desitjoses de conrear i millorar el seu intel·lecte sense oblidar que a la vegada s'ha celebrat amb esplendor la tradicional exhibició de productes agrícoles i ramaders.

Ha romàs palès que ja no es tracta sols dels típics concursos de mostra de sa perdiu, d'exposició de cans de raça mallorquina, de bestiar del camp, de productes de fora vila i artesanals, de maquinària agrícola, d'articles manufacturats i d'obres d'artistes i aficionats i de tants altres tan peculiars, la majoria d'ells representatius d'una manifestació que no es pot morir, sinó tot el contrari, reviscolar una diada que ens ha arribat transmesa de generacions anteriors. La nostra fira d'enguany, a més d'haver suposat la continuació i pervivència d'una tradició, també haurà servit per ennoblir el capteniment de tantes persones que així han vist satisfetes les seves inquietuds culturals o artístiques o, fins i tot, recreatives.

Seria llarg enumerar una a una totes les manifestacions culturals dutes a terme en aquesta avinentesa, però si, volem deixar constància dels balls mallorquins, el cant coral, les conferències sobre salut i aliments, el concert pedagògic, la lectura poètica, les presentacions de tres llibres ("Montuïri, 75 anys amb el cinema. 1907-1981. Evocacions d'uns espectador"; "Origen i característiques del carter" i "Gloses

d'Antònia Adrover "Manxes"), la visita guiada al talaiot de Son Fornés i les nombroses exposicions pictòriques. Manifestacions culturals dutes a terme a l'entorn de la fira, enguany més que mai.

Els habitants de Montuïri en temps passat no s'haurien imaginat mai que la nostra vila —que havia arrossegat molts d'anys d'absència d'interès cultural fins fa poc més de mig segle— a començaments del dos mil hagués mostrat aquest afany instructiu, encara que sigui un fet que es doni a molts altres indrets.

Avui a Montuïri un bon grapat de gent jove ha assolit uns estudis i adquirit una formació que en res s'assembla a antany. Joves i no tan joves montuïrers, fills d'uns pares o nés d'uns padrins tal vegada analfabets que en el seu temps s'havien de moure dins un ambient culturalment desfavorable, avui gaudeixen d'uns coneixements literaris o científics que fan possible poder-se desenvolupar en el si d'un altre ambient il·lustrat, en disposició de propiciar o reivindicar unes condicions favorables per assaborir-lo i compartir-lo amb qui mantenen unes mateixes o consemblants preocupacions. No és estrany, idò, que tantes persones de la vila interessades en qüestions intel·lectuals, literàries o artístiques, hagin viscut amb satisfacció totes aquestes manifestacions.

O. ARBONA

DOS DITS DE SENY

La veu de la natura

Avui, que tanta gent destrossa la natura, no seria de més escoltar les exclamacions d'un biòleg assegut arran d'un arbre acompanyat del filòsof Paul Tillich i prendre-les en consideració.

Deia el biòleg: "M'agradaria saber alguna cosa d'aquest arbre!". No cal dir que ell coneixia tot quan la ciència està en condicions de dir sobre el seu entorn. "Li vaig preguntar —digué el filòsof— què volia dir?" Contestà: "Voldria saber que significa aquest arbre, ell mateix. Voldria entendre la vida d'aquest arbre. És tan estrany, tan inaccessible!". El biòleg sentia l'anhel de comprendre la vida de la naturalesa, tot comunicant-s'hi. Però aquesta manera de comprendre només és possible a través d'una comunió entre l'home i la naturalesa.

En els nostres dies: és possible aquesta comunió? Per ventura la naturalesa no està ara sotmesa a la voluntat i a la caparrudesa de l'home? Aquesta civilització nostra, tan tècnica, orgull de la humanitat, ha duit a terme una terrible devastació de la naturalesa, dels seus orígens, de la terra, dels animals, de les plantes. Ha dividit l'autèntica naturalesa en petits sectors aïllats, i els ha ocupats tots per dominar-los i explotar-los sense pietat. I encara pitjor: molts de nosaltres hem perdut el do de viure amb la naturalesa. En lloc d'escoltar les seves múltiples veus i de provar d'intercalar-hi la música sense veus de l'univers, l'omplim amb els forts esclafits de la nostra xerradissa buida.

Separats de la terra per les màquines, sempre anam corrent per la superfície de la naturalesa, tot just descobrint-la, mai assolint la seva grandesa ni palpant el seu poder. No som capaços de percebre l'oculta veu de la naturalesa. Malauradament la feim malbé o la destrossam. I això que possiblement mai, abans, en cap època, la naturalesa no s'ha obert a l'home tant com ara.

SALOMÓ

Miquel Martorell Arbona ens proposa un recorregut per la història del cinema a Montuïri

Qui millor que Miquel Martorell Arbona ens pot parlar de la història del cinema a Montuïri i del que va significar aquest mitjà de comunicació i d'expressió artística per a tota una generació i per als pobles del pla de Mallorca, on durant molts d'anys hi havia poques possibilitats d'accedir a la cultura i als debats socials que es vivien en altres indrets del món?

Des del Departament de Cultura del Consell de Mallorca ens va semblar que la càrrega de coneixements acu-

mulats per Miquel Martorell era prou interessant perquè romangués escrita i poder fer, així, que tots els ciutadans aficionats al setè art i els que senten curiositat per conèixer el paper que va jugar l'aparició i l'evolució del cinema en el seu municipi i, per extensió, en la societat mallorquina en puguin gaudir.

Com a resultat d'aquesta reflexió ha vist a llum la publicació *Montuïri, 75 anys amb el cinema (1907-1981)*, de Miquel Martorell Arbona, que ha editat

el Departament de Cultura del Consell de Mallorca; un llibre que, com diu l'autor, vol ser un homenatge al cinema i a tot el que va significar en una època difícil, durant la qual les històries que es veien a la pantalla podien fer oblidar una realitat marcada per les guerres i les restriccions.

Miquel Martorell ens proposa un viatge per la història del cinema, contemplada i analitzada des del punt de vista de l'espectador; en aquest cas l'autor és un espectador expert. Es tracta d'un recorregut a través dels gèneres i els continguts que marcaren el període que va de 1907 fins a 1981. Però és també un itinerari que ens permet conèixer l'evolució del llenguatge cinematogràfic, de les tècniques de filmació i producció i dels locals de projecció. No hi manquen dades precises, títols, directors, actors, dates, xifres..., però tota aquesta documentació passa pel filtre de l'espectador-autor, que, a més, ens aporta una informació tant o més valuosa que les dades que ens presenta: les emocions i les reaccions que aquelles pel·lícules provocaren en el públic montuïrer.

Montuïri, 75 anys amb el cinema (1907-1981) enceta una nova col·lecció del Departament de Cultura, amb el títol *Quaderns de l'Arxiu del So i de la Imatge*, que té com a objectiu investigar i divulgar la funció social i l'evolució tècnica i artística que han tingut, als diferents municipis de l'illa, la fotografia, el cinema, la ràdio, la televisió i, en general, totes les manifestacions culturals relacionades amb el so i la imatge.

Com a consellera de Cultura, és per a mi una satisfacció haver pogut iniciar aquesta col·lecció amb una obra de Miquel Martorell que fa referència al poble de Montuïri. La voluntat del Consell de Mallorca és donar continuïtat a aquesta col·lecció i recollir les experiències d'altres municipis, les quals, analitzades des del seu conjunt, ens permetran conèixer millor la història del cinema i de la fotografia al nostre país.¹

M. ANTÒNIA VADELL FERRER

Vicepresidenta i Consellera de Cultura del Consell de Mallorca

¹ *Montuïri, 75 anys amb el cinema (1907-1981) Evocacions d'un espectador*, de Miquel Martorell Arbona.- Edició a càrrec del Departament de Cultura del Consell de Mallorca.- 2002.- 156 pàgs.

Ferreria Rafel Miralles

Més de 20 anys
treballant el ferro

Carr. Palma-Manacor s/n • Telf. 971 64 62 88 • Montuïri

Restaurant
JARDINES

Especialitat en cuina Mallorquina

Ctra. Palma - Manacor Km. 29.320
07230 - MONTUÏRI - Tel: 971 64 41 01

HISTÒRIES DEL SEGLE XX A MONTUÏRI - XVI

Esquerrans i Marians

Cap els darrers anys de la República, el nostre poblet de sempre no es pot dir que fos precisament un model de pau i harmonia sinó, més aviat, tot el contrari. Els seus habitants, encara que enfilats al mateix turó, respiraven la calor d'idees antagòniques que xaparen la vila per la meitat.

Dues concepcions, dues maneres d'entendre la convivència, arrossegaren dreta i esquerra cap a un funest avenc on difícilment es podia mantenir l'equilibri vital d'un poble pagès, envoltat de blateres i figuerals.

Les esquerres, fent pinya entorn de l'Ajuntament i la Societat Republicana i les dretes, aplegades al voltant de la parròquia i dels propietaris locals, feien que el dia a dia montuïrer transcorregués entre insults, pedrades, empenyes, mitings, conferències tendencioses, sermons polítics, citacions, denúncies i un llarg etcètera de disgusts i desavinences que no auguraven cap bon presagi.

-Ets un endiot batit amb baves d'asel!

Entimà mestre Rafel Serena a en Gaspar Serra, aleshores president de la Comissió Gestora Municipal, quan no el va deixar xerrar a un míting, argumentant que no volia conversar amb gats.

Aquesta resposta és un exemple més de la moguda, carregada d'enfrontaments i descompostura, que hi havia al poble aquells anys d'efervescència política.

Com quan aquella veu impropèria públicament el rector Gori i el vicari Torrens afirmant que el seu únic Déu eren les seves panxes.

També, a un altre míting, acusaren de pesseter el metge de Meià. I pedrades a uns i empenyes a altres. Res, un desgavell.

Tanta era l'enemistat entre els dos bàndols que fins i tot l'esport estava dividit. A la vila hi havia dos equips de futbol que s'alineaven segons la procedència ideològica dels seus jugadors. Un era l'equip de les esquerres, oficialment el Montuïri i, l'altre, el de les dretes, conegut també pels Marians. Ambdós equips jugaven a poble extern però mai s'enfrontaren entre ells.

Mon pare relatà explícitament aquestes situacions en els papers que vaig trobar estojats dins el calaix de la taula de cames entorcillades. De jovenet feia comèdia al Centre Catòlic de la vila i, a vegades, els esquerrans els insultaven i els en pedregaven les portes mentre executaven una peça teatral. Aquesta associació, el Centre Catòlic, estava emparada pel clero local i el seu consiliari era el vicari Torrens. Representaven obres de caire moralista tant en mallorquí com en castellà. Tots els actors sense excepció eren joves. Vaja, joves del sexe masculí. Si el pare Torrens hagués sentit olor de femella pels locals del centre no sé què hagués pogut passar.

Les nines, les jovenetes, anaven a ca ses monges. Aquestes, les monges, s'identificaven completament amb la dreta. També feien comèdies i altres activitats però les religioses no deixaven ballar les al·lotes perquè deien que elles havien de salvar el món.

En canvi, a la Societat Republicana, feien representacions teatrals actors i actrius i ball d'aferrat amenitzat amb una gramola. S'ho passaven molt bé els joves que freqüentaven el local de les esquerres.

L'Ajuntament republicà, preocupat per l'educació i la cultura, col·locà, l'abril de 1934, la primera pedra del que fou una de les seves prioritats i principal realització: la construcció de les escoles públiques.

Paral·lelament, el desembre del mateix any, s'inauguraven uns locals annexos a la rectoria on es duri en terme les activitats del Centre Catòlic. També s'hi ubicaria l'escoleta Ramon Llull, dirigida pel vicari Munar. Tot plegat fou conegut per la Sala Mariana. L'estrena del nou edifici parroquial suposà una acceleració vertiginosa de les activitats del Centre Catòlic. S'hi organitzaren un fotimer de conferències de tipus religiós, el títol d'algunes de les quals foren: *Caridad de la Iglesia*, *Vitalidad de la Iglesia*, *Dios y el joven*, *La juventud actual*, *Fe práctica*, *La verdad de la religión católica infunde fuerzas y valor*, *Mi obligación como católico*, *¿Cómo debe ser la Acción Católica en medio de la incre-*

dulidad moderna, Indiferencia religiosa, Influencia de la Acción Católica, Misiones, El laicismo, Lo que debe ser la juventud católica.

Ara bé, aquestes xerrades, en principi tan devotes, no eren del tot asèptiques. Tira a tira s'hi anaven introduint qüestions polítiques que defugien el seu origen pastoral. Un dels conferenciantes que perforà amb més intensitat les neurones de la joventut montuïrera fou el pare Coll. Els seus discursos ja no eren tan piadosos com requereix la doctrina episcopal sinó, més aviat, tendenciosos. Fixau-vos amb l'encapçalament de les seves dissertacions: *¿Es la religión católica la pantalla protectora del capitalista?*; *¿Es la Iglesia Católica el opio de la multitud explotada?*; *Reputación de algunas imputaciones contra la religión*; *El trabajo y el capital según las encíclicas de los Santos Padres*; *Ateísmo y religión*.

I passà el que era previsible. A les acaballes de 1935, en plena ebullició social, el Centre Catòlic derivà cap a una formació denominada Joventut d'Acció Popular. També tenia la seu a la Sala Mariana i els marians es convertiren en militants d'aquesta agrupació. L'ideari de la nova associació ja era clarament polític i les conferències que organitzava també: *La moral política de la CEDA*; *La CEDA y las próximas elecciones*; *La política de la CEDA*.

Esquerrans i marians, encara que abraonats per les mateixes pedres rústiques i anostrats per idèntiques capamuntes i capavallades, duïen vides paral·leles. Uns i altres sentien la coïtja de llurs cors calents on ja no hi havia lloc per a la concòrdia

ANDREU BENESTRUC

Fonts bibliogràfiques:

ARBONA MIRALLES, Onofre. *Succinta història del futbol montuïrer* - I. Bona Pau. Gener 1991.

MAS MIRALLES, Guillem, MATEU SOCIAS, Antoni. *La guerra civil a Montuïri*. Edicions Documenta Balear.

Fonts orals:

Diverses entrevistes inèdites.

D'espatlles a l'any finit, en Pere Febrer, des de damunt "es graons", s'encara a l'imminent i delerós calendari per estrenar, en una magnífica instantània, festiva i perdurable. Tal com proclama un vers memorable de Miquel Martí i Pol: "Alçant els punys pots percutir la lluna". Ara, emperò, és el nostre jove amic qui percut, rítmicament i uniforme, els platerets emissaris del glatir de les 00'00 h. (24'00 h.); i no just això: bat, de mancomú, "la lluna" (la il·lusió) de tots els montuïrers i montuïreres per tal de despertar-nos l'instint latent d'esperança i concòrdia que tothom deu compartir.

"Les festes d'hivern respiren la mateixa màgia que els contes i el misteri", opinava Gabriel Janer Manila en l'obra "Les festes llunyanes". I és que aquestes celebracions desembrals s'originen a partir del solstici d'hivern, dia 21 de desembre, en el qual presenciàvem el jorn més curt de l'any. Aquest fet suposà que moltes civilitzacions de l'antigor, d'ençà aquest dia, descobrissin un gradual augment de la claror solar, que s'identificaven amb un renaixement de l'astre rei, com si d'un ésser viu es tractàs. Aleshores s'oferien cerimònies, danses i foguerons per recordar aquesta efemèride.

Nadal, una festa cabdal. La data assenyalada és motiu de respecte i ofrena arreu del món, universalment coneguda i celebrada en el calendari de tota la humanitat. Significa, Nadal, un estat de gràcia. S'hi conjuguen la protecció del cel i les virtuts de la terra, en una simbiosi única i festiva, quallada al llarg d'una recordança mil·lenària. Significa, Nadal, un estat de claror, també.

Fou el Papa Juli I, l'any 337 de la nostra era, qui designà el dia 25 de desembre com a festa de la Nativitat del Senyor, oficialitzant així una tradició mantinguda des d'èpoques remotes. Els antics romans, antany, anomena-

LA IMATGE COMENTADA

«En Pere Febrer s'encara a l'imminent i delerós calendari per estrenar»

ven "Saturnals" a les festes celebrades en el mes de desembre, precursors de les de Nadal.

La vigília d'aquesta sacra diada es presenta, a la nostra illa, ben ritual amb el Cant de la Sibil·la (en honor de la sibil·la Eritrea). Es tracta d'un cant profètic, salmodiat a la majoria de les parròquies de Mallorca en acabar l'ofici de matines i abans de començar la missa. Puja a la trona un nin o una nina, abillat amb un vestit de formes femenines, que representa una sibil·la (endevinadora pagana) la qual pofetitzava la fi del món i el naixement del Messies, i que sosté amb les dues mans una gran espasa. És un dels vestigis més pretèrits de la dramaturgia, religiosa i medieval, que també es cantada a l'Alguer (illa de Sardenya).

Fent esment, ara, d'una altra curiositat nadalenca, pròpia del cap d'any, referirem, de passada, el motiu pel qual ja és un costum ben arrelat entre nosaltres el fet de menjar raïm. Aquest hàbit té el seu origen a finals del segle XIX. En aquella època, els agricultors llevantins havien gaudit d'una excel·lent collita de raïm i, per poder-la vendre, feren córrer la veu que

menjar, el darrer vespre de l'any, dotze grans del fruit reportaria una bona anyada i sort per al nou any.

Ens trobam de ple en temps de llumets i d'aire nevat, de "sermó de la calenda", de tions a la foganya i neules torrades, de torró i coques bambes, de pastorets i pessebres (que, per cert, fou en el segle XVIII, la reina d'Espanya, Maria Amèlia de Saxonia, esposa de Carles III, qui introduí el costum, molt estès a Nàpols, d'instal·lar betlems durant les festes de Nadal).

Qui dies passa, anys empeny!

Aventurem-nos-hi, a guaitar rere el teló del 2003, plens de conhort i de seny!

JOAN BARCELÓ

bar

Ca na Poeta

music

Carrer Major, 7 • Telf. 64 65 29 • Montuïri

S'ha dit que...

Cap dels tres que a les darreres eleccions municipals foren cap de llista ho tornaran ésser a les del pròxim maig. Serà ver? Encara manca mig any.

△

Pels cafès ja se senten els noms dels tres que podrien ésser batle (clar, sols un ho serà, però consideram aventurat publicar-los).

△

A la ballada popular amb "Esclafits i castanyetes" d'Artà es varen contemplar tan bé com es movien certes parelles inèdites. Que serveixi d'exemple!

△

Ha causat molt de malestar i preocupació als propietaris de finques afectades el saber que els han d'expropiar terreny per a l'ampliació de la carretera de Manacor. Ja s'han presentat 46 al·legacions i també es demana que es torni reconsiderar l'antic projecte de l'autopista pel Llevant i Felanitx. Entre els termes de Montuïri i Algaida hi ha un centenar de montuïrers involucrats. I en volem de queixes!

△

La gerència de la Fundació Son Fornés ha denunciat la rompuda del plafó informatiu del talaiot de Son Fornés i la destrossa que feren a final d'estiu a la zona excavada. Fins quan hi haurà idiotes que es complauen fent mal fraig.

△

Encara hi ha gent que no està escaivada dels robatoris, tan de doblers com d'objectes valuosos. Mentre els lladres se'n vagin llépols, tornaran!

△

I no sols és a l'interior de les cases: a n'en Rafel "Parri" li robaren el cotxe. I sort va tenir que al poc temps el va trobar pràcticament intacte.

△

Cinc cotxes més espenyaren pels carrers de Montuïri el darrer vespre d'octubre. I això va indignar de bon de veres alguns propietaris!

△

Quan es parlava de la gran quantitat de doblers que s'invertiran en el camp de futbol (a la pàgina següent l'Ajunta-ment ho detalla) qualcú ja tenia por que no quedí pressupost per a altres necessitats imprescindibles en el poble.

△

S'hauria d'integrar més gent a les excursions que organitza S'Esbart des Pla, ja que, deien després de la del Puig del Costurer, són sanes i caminen bastant a peu.

△

On mirava una estrangera que amb el seu cotxe va tomar en Es Creuers un home de Montuïri de dèvers 80 anys i li rompé la cadera? Aquest, després de ser intervingut a l'Hospital de Manacor, ara ja es recupera a la vila.

△

Dia 20 passat, el "Diario de Mallorca" a les pàgines "El diari de l'Escola" publicava l'itinerari del talaiot de Son Fornés. Ja era hora!

△

Sempre és bon temps per il·lustrar-se, encara que siguin de 3ª edat. Els d'una associació feren una visita

cultural per Ciutat, els de l'altra, anaren a Raixa. I que no és "guapo"!

△

El fet que 9 montuïrers es classifiquessin dins els 10 primers a la mostra de "Sa Perdiu" de la passada fira d'entre 80 participants, és un fet molt significatiu, es miri des del punt de vista que es vulgui. No tots els pobles poden presumir de tants i tan valuosos ocells!

△

Que hi anaven de presumptuoses les autoritats en el recorregut pels estands de la fira. I això que els personatges eren gairebé tots montuïrers. Per polítics de vàlua no importa anar a poble extern!

EN XERRIM

Flor de Murta

Venda de pienso per a cans, moixos i aus

Flors i plantes

C/ Palma, 163

•

Tlf. 971 64 65 90

•

Montuïri

L'AJUNTAMENT INFORMA

En els dos plens de novembre passat, per unanimitat els regidors aprovaren tots els punts de l'ordre del dia sobre la reforma del camp d'esports d'Es Revolt (primera foto). Coloma Garau va celebrar els 25 anys de funcionària de l'Ajuntament (Alt, dreta). Les dues d'abaix corresponen a sengles aspectes de la fira

Acta de la sessió plenària extraordinària celebrada dia 5 de novembre de 2002

Conveni amb el Club Esportiu Montuïri

Vista la possibilitat oferida pel CE Montuïri de concedir una subvenció a l'Ajuntament de Montuïri per realitzar la millora de les instal·lacions del camp de futbol consistent amb l'adquisició dels terrenys necessaris per a la seva ampliació i per a les obres d'instal·lació de gespa artificial al terreny de joc, per unanimitat el Consistori va aprovar el conveni entre l'Ajuntament i el CE Montuïri per al finançament de la instal·lació d'un camp de gespa artificial.

Adquisició de terrenys per al camp de futbol

Davant la necessitat d'adquirir els terrenys confrontants necessaris per a la realització del camp de futbol de gespa artificial inclòs en POS 2002, el ple de l'Ajuntament per unanimitat va acordar adquirir els terrenys confrontants pertanyent a cinc parcel·les diferents, d'una superfície total de 4.850'66 m² i un preu total de 201.763'85 euros.

Acta de la sessió plenària extraordinària del 26 de novembre de 2002

Concessió d'aval al CE Montuïri

Per unanimitat es va acordar concedir aval al CE Montuïri en l'operació de préstec autoritzada en sessió plenària de data 5 de novembre de 2002, referent a l'apartat quart del conveni signat per al foment de l'activitat esportiva mitjançant la millora de les instal·lacions del camp de futbol amb gespa

artificial i conforme a les condicions màximes fixat a dit apartat: import del préstec: 446.960'37 euros. Període d'amortització: 10 anys.

POS (Romanents 2002 i Pla plurianual 2003-2006): Expedient de contractació del camp de futbol de gespa artificial

Per unanimitat s'acordà aprovar: 1er. L'expedient instruït per a la contractació de la realització de les obres del "Camp de futbol de gespa artificial" de Montuïri conformement amb el projecte tècnic encarregat a l'efecte al tècnic del CIM, Antoni Llobera Lluís i convocar concurs per a l'adjudicació de les indicades obres. 2^{on}. La realització d'aquestes obres serà plurianual amb càrrec al pressupost municipal, de la següent manera: 2002: 42.857'14 euros; 2003: 700.162'53 euros.

Finançament

Pressupost de contracta: 743.019'77 €
Subvenció CIM (70%): 520.113'84 €
Ajuntament (30%): 222.905'93 €

**El Batle i regidors desitgen a tots els montuïrers
Bones festes de Nadal
i Molts d'anys!**

Una de les fires més brillants

El bon temps va acompanyar la celebració de tots els actes de la fira d'enguany, una de les més brillants i més atapeïdes d'aquesta segona època. Uns actes ja començaren dia 16 de novembre encara que la fira pròpiament dita no fos fins dia 1 de desembre. Aquell dia l'*Scola Catorum de Mallorca* va oferir un concert a l'església; del 18 al 21 tengué lloc un cicle de conferències damunt la salut i dietètica; dia 21 mostraren els seus aprenentatges els alumnes de l'Escola de Música; dia 22, una lectura de poemes engrascava els assistents. El diumenge 24, fou reservat a la Banda i Coral i futurs músics i cantaires, ja que aquest diumenge celebren la festa de la seva patrona, Santa Cecília: ofici, concert i bon dinar ompliren la jornada. Dia 28 es presentava el llibre de Miquel Martorell: *Montuiri: 75 anys amb el cinema. Evocacions d'un espectador*. Dia 29 es desenvoluparen tres actes: l'horabaixa, la visita guiada a Son Fornés i el vespre, la presentació del llibre sobre el ca rater i posteriorment la conferència i degustació d'aliments. I dia 30, altres tres: la presentació del llibre *Gloses d'Antònia Adrover "Manxes"*; mostra dels projectes de la rampa als graons i del futur casal de cultura, i finalment, a plaça, gran torrada popular. I ja el diumenge dia 1 de desembre, els actes propis de la fira: concurs de perdis (que fou guanyada pel montuier Bartomeu Verger Fiol, mentre altres 8 locals es classificaren entre els 10 primers). No mancaren les exposicions i mostres de productes de Montuiri, de cotxes antics *Minis*, de flors, de pintura, d'olis, de dibuixos, brodats, escultura de vidre i de ferro, de coloms missatgers, de ca rater, del mercat pagès i de molts altres i variats gèneres. En resum, una extraordinària fira.

Tots Sants

Es pot dir que totes les famílies del poble el dia de Tots Sants tengueren un record per als seus avantpassats difunts. La missa, allà, l'horabaixa va congrega molta gent que va pregar pels allà enterrats.

Una gran ventada

Al voltant de les 3 de la matinada de dia 6 una gran tempesta de vent i aigua va assolir el poble i terme. A més de la destrossa a fora vila clàssica ressaltar dins la vila cal esmentar l'arrabassament del

sòtil d'una casa, el va tomar i caigué a la plaça Vella, i arbres i pins en Es Dau.

La carretera

Dia 14 un tècnic d'Obres Públiques vengué a Montuiri a l'Ajuntament, on va aclarir i explicar les consultes que se li feren a l'entorn del desdoblament de la carretera, tram Son Ferriol-Montuiri.

Conveni Consell-Patronat

Dia 19 es firmà un conveni econòmic entre el Consell i el Patronat de Música, del qual se n'inclou més informació en pàgines posteriors.

Xerrades Sanitàries

Del 19 al 22 s'impartí un cicle de xerrades sanitàries sobre salut i alimentació per preservar la salut i bons costums des de la infància fins a les persones majors, organitzat per l'AECC, la Fundació La Caixa i Servei de Pediatria. Tengué bona acceptació.

3ª Edat

L'Associació de Gent Gran, dia 13 realitzà una excursió cultural i es va visitar la Catedral i el Palau de l'Almudaina. I l'Associació de Persones Majors, dia 27 també en dugué a terme una altra, visitant els jardins de Raixa i Lluc.

Dos dels actes de la fira: A dalt, moment de la degustació d'aliments i a baix la mostra de coloms missatgers a la plaça de ses tres Creus

Agrimontuiri
S.L.

Lamborghini

Ctra. Palma - Artá, Km. 28 - 07230 Montuiri
Telf. 971 161 523 Fax 971 161 524 Telf. 607 301 144

Ramon Robles Cano

La seva intensa vida de treball es veu recompensada per una feliç jubilació
Circumstàncies alienes a la seva família feren que nasqués a França

Viu amb la dona al carrer de Sant Antoni. Pertany a la primera onada d'immigrants que començaren a arribar de la Península en els anys quaranta. Molt popular en el nostre poble. A mitjan matí o quan cau l'horabaixa es pot veure aquest matrimoni fent el passeig de costum per alguns carrers del poble i pel camp. Jubilats ja, allà on va un va l'altra.

No ens consta cap fet espectacular sobre la seva existència. Però sí, val la pena seguir tota la trajectòria que va des que arribà a Mallorca provinent de Galera, un petit poble de Granada, fins que s'instal·là a Montuïri.

El seu objectiu era clar: fugir d'un ambient miserable, començar una nova vida i, mitjançant el treball, pujar la seva família a fi d'assegurar per a tots un avenir més digne.

Per aconseguir aquesta meta solament —diu ell— tenia els seu braços. Nosaltres afegirem que alguna cosa més: una voluntat ferma i una constància a tota prova, amb una capacitat de treball digna de tenir en compte.

Ramon Robles Cano —d'ell estam tractant— va néixer el 30 d'octubre de 1929. Té, per tant, setanta-tres anys. L'any 1955 es casà amb Dolores García Sabina. Vivint a Andalusia tingueren tres fills. Des d'allà tota la família vingué a Mallorca per tal d'intentar aconseguir

una vida millor. A la nostra illa varen néixer dos fills més. En total cinc, per aquest ordre: Máximo, Ramón, Mercedes, Antoni i Marí Carmen. Avui tots casats i amb fills. Quan li preguntem pel seu origen ens duim una petita sorpresa.

— Idò mira —ens diu amb una parla molt peculiar i un deix andalús—, jo vaig néixer a Perpignan (França).

— Com va esser això?

— Molt senzill: tota la família, fins i tot els germans dels meus pares, anaren a veremar a França. A pesar d'estar amb estat, la meva mare també partí i allà vaig néixer jo. Vuit dies més tard estàvem de tornada a Galera i allà em batiaren. Et puc dir també que haguésim pogut quedar a França, perquè en aquells anys hi havia moltes facilitats per adquirir la nacionalitat francesa. Els meus tios quedaren allà. Però els meus pares amb mi, com hem dit abans, retornarem a Galera.

Façana de les cases velles d'Alcoraia en temps que en Ramon hi treballava

— Mira per on: si haguessis seguit l'exemple dels teus tios avui parlaries francès.

— Et diré més: un germà del meu pare va esser xòfer de Giscard d'Estany, i la seva dona, la meva tia, treballava a la casa d'aquest famós polític francès.

— Éreu molts de germans?

— Vàrem esser sis. Només n'hem sobreviscut quatre: Carmen, Ramón, Andrés i Tomàs. D'aquests, Carmen i Andrés també, durant uns anys, treballaren a Montuïri.

— On anares a classe de nin?

— Ah! Jo no vaig poder anar a escola. Vaig aprendre de llegir i escriure mentre feia el servei militar. En aquest aspecte em defens bastant bé. Fins i tot llegesc la revista Bona Pau i l'entenc, malgrat es publiqui en català.

— Les coses no devien esser color de rosa, per allà, quan amb tota la família decidires emigrar.

— A Galera ho passàvem molt malament, però a Mallorca fou igual, al principi d'haver arribat.

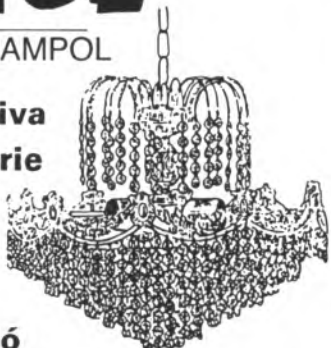
Capeja uns moments pensant en aquells anys i exclama amb certa energia:

— "Allà ni chaqueta tenia i aquí tuve que ganàrmela" —i continua en el nostre idioma—: ni tan sols tenia una escola per als meus fills. Acabàvem de passar els difícils anys quaranta, una època dura de la nostra guerra civil.

ANTÒNIA VIDAL SAMPOL

I-luminació decorativa
Làmpades intempèrie
Pantalles
"Appliques"
Regals
Articles decoració

Carrer Missió, 14 (Travessia Oms)
Tlf. 72 67 78
Palma de Mallorca

Allà no hi havia feina i aquí, sí. Ens decidírem i vinguérem, arriscant-nos.

– Trobares treball quan arribares a Mallorca?

– Tot d'una. El primer any treballava en el poble de Santa Maria. Llavors vaig venir a Montuïri on hi tenia un germà que hi feia feina.

– En què t'ocupares quan vingues al nostre poble?

– Primer vaig estar amb en Miquel Sastre. Llavors, amb en Bartomeu Mayol i en Monserrat Vaquer, sempre fent ciment armat. Més endavant, quan amb la suor del meu front ja havia aconseguit tenir una casa, vaig passar de bover a Alcoraia, on hi vaig estar devuit anys.

– Has dit que tenies una casa. Això vol dir tenir un ca teva.

– És així; no saps quan ens costà, a la meva dona i a mi a més de pujar els nins. Després d'haver-la comprada li férem una reforma a fons. Quan arribava de la feina, en fosca, juntament amb la meva dona, des d'un caramull de defora, entràvem la grava a senalles. Quan anàvem a dormir no ens aguantàvem.

La cara d'en Ramon registrava la si-

tuació viscuda i la seva dona, que seu al costat, posava cara de circumstàncies.

– Has dit que estigueres devuit anys a Alcoraia?

– Sí; allà, com he assenyalat, feia de bover. Els dematins d'estiu i d'hivern m'aixecava a les 4'30 i amb la bicicleta cap a Alcoraia. A les 5'30 cada dia munyia les vaques; no estaven per jo.

– T'agrada viatjar?

– No massa. Aquí, dins ca nostra i fent una passejadeta cada dia, junts amb la meva esposa, tots dos ens trobam molt bé. Els meus fills i filles també a Mallorca s'hi troben beníssim. És ca seva. Nosaltres ens consideram montuïrers de rel. Et contaré un cas: fa uns certs anys anàrem a visitar la família que tenim a Galera. Quan tornàvem amb el vaixell, en començar a veure les costes de l'illa i la Drago-nera en primer terme, ens emocionàrem; arribàvem a ca nostra. Crec que això explica perfectament com ens sentim aquí.

– On treballen els teus fills?

– Un a Vilafranca, un altre a Algaida i els altres, fills i filles, a Palma. Tots, amb els nostres néts, vénen a veure'ns. Com hem de tenir ganes de tornar a Galera, si la família íntima la tenim aquí!

– Quines eren o són ara les teves aficions?

Sembla que li parlàvem d'un món desconegut.

– Aficions? Només m'agrada el futbol. Com podia tenir aficions si la feina em treia sempre les sabates! Si volguéssim viatjar, per exemple, ens sortiria econòmic. Tenim una nora empleada a "Spanair" i dos fills meus fa molts d'anys estan a la "Transmedi-terrànea".

– Digués, Ramon: com se sent un emigrant quan arriba a un país estranger; com fou el teu cas? Com et sentires?

Està un moment que no sap com contestar.

– És difícil d'explicar –ens diu–. Et trobes molt tot sol i deseparat. Fins i tot a moments t'agafa por. Por que els teus passin fam o es posin malalts. A més, hi ha –hi va haver– el problema de l'idioma. Estàvem molt aïllats. Sense que ens despreciàs ningú, ens sentíem allunyats de tothom. En certa manera existia una mena de discriminació que avui no existeix.

– O sia, us trobàveu externs, sense un amic.

(Continua a la pàgina següent)

**Desitja a tots els montuïrers
unes bones festes de Nadal,
Cap d'Any i un venturós 2003**

(Ve de la pàgina anterior)

– Sí; qualche cosa d'això ens passava, aleshores. Avui aquesta sensació no existeix. Tothom és amic nostre. Quan ens passejam, de lluny la gent ja ens saluda. Com no ens hem de trobar bé aquí! Aquesta amistat és molt important per a nosaltres.

– **Què enyores del passat?**

Ens mira amb els ulls mig tancats.

– Aquells anys foren durs. No els enyor. El que sí enyor, és la joventut que tenia llavors.

Ens dirigim al matrimoni.

– **Vaig a fer-vos la mateixa pregunta, però d'una altra manera. Quines han estat per a vosaltres, dins les dificultats, els anys millors**

de la vostra vida?

– Sens dubte, els actuals –contesta Ramon–. Jubilats, els fills casats i col·locats, els néts, la gent que ens fa cas, tenir un ca nostra... ara ens trobam molt bé i no tenim enveja a ningú.

– **Per últim, Ramon: què es necessita per anar pel món?**

– Als meus fills els he dit sempre que fossin honrats, treballadors i constants, i que duguessin sempre el cap ben alt. D'aquesta manera se salven totes les barreres.

– "Sin duda alguna" –afegeix la seva esposa–.

En Ramon sembla que té alguna cosa per dir.

– **Volies exposar alguna cosa**

més, Ramon?

– Sí –ens diu somrient–, que no ens perdem mai les festes de Sant Bartomeu i d'es Puig. Les consideram també unes festes molt nostres.

Hi ha un refrany mallorquí que diu: "No hi ha com saber-se conformar". En Ramon no sols es conforma, se sent feliç.

Va haver de bregar molt fort durant la vida per pujar la família i aconseguir l'objectiu que desitjava. Ara el temps que recorda anys llunyans pot gaudir d'una vida quieta i plàcida. Crida l'atenció el mode com l'estira el nostre poble, que també considera seu. És el retrat de l'emigrant agraït cap a la gent i la terra que el varen acollir.

MIQUEL MARTORELL ARBONA

LAPIS

joies per a tots

- Taller propi artesanal
- Gran varietat de dissenys i preus
- Certificat de garantia i autenticitat

Obert 7 dies a la setmana, de 9,00 a 19,00 h.

Ctra. Palma - Manacor, Km 28 • 07230 Montuïri, Illes Balears
Tlf. 971 16 16 00 • Fax 971 64 64 27 • www.lapis.com.tr • palma@lapis.com.tr

Glosa

P'en Joanet

Aquest més vos vull contar
de sa mort d'un jovenet;
era molt guapo i rosset,
sempre el duia en Mostatxet;
va ser un disgust molt grosset,
supòs que ho deu recordar.

El seu padrí el se'n menà
pel seu gust voler-li dar:
a sa fresadora pegà,
un cop gros li va bastar
per morir aquest al·lotet.

El meu mestre me manà
per si hi volia anar
a ajudar-li a enterrar
es ninet, en Joanet.

Quan sa caixa vaig 'gafar,
ja el 'cabaven de tapar,
vaig arrancar amb so plorar
amb pell de gallina, fred
i un pensament vaig 'gafar
com si ho fos, el meu netet.

Quan vaig sortir, vaig topar
sa mare que me mirà,
i ho puc dir, des d'aquí ençà,
que en veure-la solc pensar,
no m'agrada recordar,
perquè sé qui el va enterrar,
es seu fill, en Joanet.

Morir així no hi ha dret,
però Déu li destinà.

AMADOR FONT

Poema

Orfenat a Bucarest

No podia durar massa
la plorada de la mestra.
Ben aviat noves plorades obriren
el sol
que solca la solidaritat i altres resplendors.
(Qui sofrint no descansa
sobre el seu solitari sofriment
mereix el record dels homes).
I és per a la infantesa
per a qui es llancen els demàs.
Aquella mestra que recomanava
cotó i camil·la,
per a uns ulls un poc vermellorsos,
és la humanitat sencera.

Necessitam creure
que no tot abandó cristal·litza
en desempar.
També des d'un angle diminut
es lluita.
També des d'un angle diminut
disminueix l'arrel fonda del patiment.
La paraula dels poetes l'enrevoltilla la
feblesa,

la seva veu baixeta fretura
d'un altaveu més contundent.
Però sols la bondat mou la llum
mou les venes de la claror
sobre la robeta sense tacte,
sobre la pelleta sense tacte
ni robeta, sobre les taquetes

de qui tasta
el fred
del món tan prest.
Ara ella se'ls acosta
amb un tasset de llet
o amb la tasca agraïda d'una carícia.
Ara ella guia les mimoses
de la seva innocència destapada
i anomena la capacitat del consol,
l'aire que aromam quan estimam.
Ara ella cedeix el cel
de les seves hores
al dolor descobert
i a les manetes sense horitzó
dels orfes de Bucarest.

LLUÍS SERVERA SITJAR

Una altra panoràmica de la fira d'enguany

Glosa

A Santa Cecília

Som bastant vellet de vida,
me costa pena es pensar,
me sent feliç poder estar
en sa vostra companyia;
tenc molt de goig i alegria
com sent sa banda tocar;
i es Patronat que hi ha
fa una festa divina
i amb salut i alegria
l'any que ve puguem tornar,
i de bell nou dedicar
sa festa a Santa Cecília.

BIEL CERDÀ "RUPIT"

Aquesta glosa havia de ser pronuncia-
da després del dinar del dia de la festa,
però per raons desconegues no es po-
gué expressar.

Para aquellos que tienen instinto.

Milestone No 69062-6702: Caja y brazalete de
acero inoxidable, cristal curvo de zafiro irrayable,
corona a rosca, sumergible hasta 100 metros,
incorpora cierre oculto con pulsadores de apertura
de alta seguridad, disponible en modelos de
señora y caballero.
www.mauricelacroix.com

MAURICE LACROIX
Switzerland

Tomorrow's Classics

La presentació del llibre de Miquel Martorell Arbona, un èxit en tots els aspectes

Juntament amb el presentador i l'autor, ocuparen la presidència el Batle i la Vicepresidenta i Consellera de Cultura del Consell de Mallorca, Mª Antònia Vadell

La presentació del llibre **Montuïri, 75 anys amb el cinema (1907-1981). Evocacions d'un espectador**, del nostre redactor Miquel Martorell Arbona va esdevenir un acte cultural multitudinari el passat 28 de novembre, celebrat a la sala d'actes de l'Ajuntament. S'asseien a la presidència els quatre que foren oradors: Josep Oliver i Verd, presentador del llibre; Miquel Martorell, autor, qui digué unes paraules d'agraïment i aportà noves consideracions; Gabriel Matas, Batle, qui, com a primera autoritat del poble, expressà l'enhorabona i encoratjà l'autor; i Mª Antònia Vadell, Consellera de Cultura del Consell de Mallorca, qui resumí el significat de l'acte, el futur del llibre i manifestà el seu agraïment a l'autor. Un acte que va tenir com a colofó un agradós refresc davall les arcades de la façana de la casa de la vila, on, a més, es pogueren sentir intercanvis d'opinions i compartir multitud de felicitacions a l'autor.

Segons digué Josep Oliver a la presentació, *"el llibre no és un estudi historiogràfic, obra d'un historiador professional, però tampoc no és una buidor informativa. És, això m'ha semblat, una amical conversa, fins a un cert punt despreocupada per informal, entre l'autor i el lector, en què records i vivències cinematogràfiques són exposats a aquest segon, el lector, a fi d'il·lusionar-lo i entretenir-lo en tot aquest passat memoritzat de cine a Montuïri"*.

Per la seva part, Felip Munar a la introducció diu que *"cada capítol del llibre esdevé una allau d'imatges que passen com el vent de la tardor que arrossega el fullam en un vaivé incontenible"*. Ara bé, l'autor considera que el llibre *"vol ésser una crònica condensada d'un mitjà de comunicació audiovisual, mitjançant el qual passàvem unes hores setmanals dins una penombra tranquil·litzadora i oblidàvem davant la pantalla la realitat crua de cada dia"*. I és Josep Mª Salom qui en el pròleg ho concreta així: *"Tot això i més va desfilar per les pantalles de Montuïri, pels ulls de Miquel Martorell, i ara desfila amb admirable precisió de noms, dades i dates per les pàgines d'aquestes evocacions d'un espectador amb el testimoni personal enriquit"*.

I Bona Pau té la satisfacció d'haver donat prèviament cabuda a les seves pàgines d'una part considerable del contingut de llibre, ara millorat, ampliat i compilat.

O. ARBONA

Hotel Rural Es Figuerol Nou Es Pati de Montuïri

Restaurant

*Diligent servei
Amb totes les comoditats
Acurada atenció al client
Servei de noces i banquets*

Ctra. Montuïri - Sant Joan, Km. 0'7 • Tel.: 64 67 64 • Montuïri

PREFABRICATS

**FABRICACIÓ DE
BALUSTRA I
BIGUES DE TAU LÓ
IMITACIÓ FUSTA**

**Servei de transport propi per a tota l'illa
Magatzem i oficina**

Ctra. Palma-Manacor, km. 28,5 • 07230 Montuïri (Mallorca)

Tlfs. magatzem: 971 64 67 44 • 971 64 60 95

Tlf. particular: 971 64 61 73

Llorenç Vidal i Antònia Adrover

Han celebrat les noces d'or i Antònia ha publicat un llibre de gloses

A l'esquerra, el matrimoni el dia de les noces d'or i a la dreta, moment de la presentació del llibre de gloses

Poques vegades que en un mes es donin les dues circumstàncies de celebrar les noces d'or i publicar un llibre de gloses, com és el cas del matrimoni entre Llorenç Vidal Rado i Antònia Adrover Roig, de 83 i 81 anys respectivament.

Ell va néixer al Coll den Rabassa i ella a Montuïri i es pot dir que sempre han viscut aquí. Tenen tres filles: Maria Antònia, Aina Maria i Mª Apol·lònia, totes tres casades amb tres algaidins. Ja tenen un nét i tres nêtes. Es casaren a Montuïri el 20 de novembre de 1952.

Pel que fa a madò Antònia, **Bona Pau** des de fa uns vint anys ha publicat moltes gloses i poemes seus, si bé ja va començar a fer-ne quan sols tenia 12 o 13 anys. El seu pare també en feia qualcuna. Ella aprengué l'ofici de sastressa, però es pot dir que sempre ha fet de cosidora.

Els lectors que tenguin l'oportunitat de llegir el llibre *Gloses d'Antònia Adrover*, "Manxes" veuran la proliferació d'aquesta dona, l'enginy i bones qualitats que té a l'entorn de l'art de glosar i fer poemes. El llibre es va presentar el passat 30 de novembre, acte en el qual ella va llegir aquesta glosa:

Enguany, cap i coa té,
per qualcú haurà estat molt bo,
també ho haurà estat per jo,
sobretot si acaba bé.

Missa en es Puig, festa a Plaça,
hem fetes ses noces d'or,
surt un llibre que he escrit jo,
me pareix que serà massa.

I encara pot esser més,
demà és fira i ve Nadal;

no gasteu tots els dobers...
que es llibre no sé que val.

Déu mos doni si convé
amor, salut i alegria,
visquem en pau i harmonia
tot enguany i l'any que ve.

Com a mostra de satisfacció de les noces d'or, el dia de la celebració es va expressar així:

Gràcies a gendres i filles
i als quatre nêts que tenc
i també a la demés gent
que ens volen fer companyia
per recordar aquell sant dia
que va passar ja fa temps.

Va ser el vint de novembre,
mil nou-cents cinquanta-dos;

fa cinquanta anys, fixau-vos,
i els hem passat amics sempre.

Hi ha hagut bo i dolent,
amor, salut, malaltia,
pena, mala economia,
com passa tota la gent;
però en aquest moment
estam mesells d'alegria.

Ara, cinquanta anys ja fa
que junts, en Llorenç i jo
diguérem un sí de cor
els dos drets davant l'altar,
i ara volem celebrar,
tots plegats les noces d'or.
Jo ho desig, de debò,
molts d'anys junts, puguem estar.

O. ARBONA

Restaurant

Es Molí d'en Perons

Tlf. 971 64 60 99 • Carrer Molinar, 51 • Montuïri

Firmaren el conveni Maria A. Vadell (Consellera del CIM) i Mateu Rigo (President Patronat)

CONVENI CIM - PATRONAT DE MÚSICA

Empenta a la promoció cultural montuïrera

El 19 de novembre del 2002, a la sala insonoritzada de l'Escola de Música del carrer de la Pau, Joana Mª Fiol, secretària del Patronat de Música, introduí l'acte de la firma del Conveni. De les seves paraules recollim el següent:

"Abans el Consell de Mallorca (Departament de Cultura) havia ajudat el Patronat de Música de Montuïri. Però ara, per inspiració de Joana Mª Palou i facilitació de dur a la pràctica la seva idea, es firma el Conveni entre el Consell de Mallorca i el nostre Patronat de Música pel qual s'amplia l'ajuda anterior al foment i promoció d'altres activitats culturals diverses amb la finalitat d'afavorir-les, incentivar-les i estimular-les".

Les activitats culturals estipulades pel Patronat de Música de Montuïri incloses en el Conveni són les següents:

- Cicle de conferències que tractaran sobre la situació social de les cultures amb conflicte al món.
- Cicle de lectura de poemes.
- Concerts musicals.
- Activitats derivades de la Secció Excursionista "S'Esbart des Pla".
- Actuació musical de suport a la vetllada del Sopar a la Fresca.

Les dues parts signants foren Maria A. Vadell i Ferrer, Consellera Executiva del Departament de Cultura, i Mateu Rigo i Bonet, President de l'Associació Cultural del Patronat de Música de Montuïri, davant Arnau Company i Matas, Secretari Tècnic del Departament de Cultura.

A continuació el Grup de Xeremiers i fabiolers de Montuïri (Francesc Ramis, xeremies; Toni Nicolau, Joan Socies i Biel Jaume Ferrer, fabiols i tamborinos) interpretaren dues sonades: "El Bon Jesús" i una segona de títol discutit, per uns és "Ses Porqueres" i per a altres "Ses Porqueres". Admirable el resultat que ha aconseguit aquest grup musical.

L'acte conclogué amb un tradicional aperitiu.

JOSEP OLIVER I VERD

BIP **Super Montuïri**
supermercados Extens assortit
Gran varietat de productes d'alimentació

Peix congelat • Carnisseria • Xarcuteria
Panaderia • Fruita i verdura • Begudes • Neteja
I TOTA LA NOVA GAMMA DE "LEADER PRICE"

Av/ Es Dau, s/n • Tlf. 971 64 67 60 • Montuïri

Taller mecànic
Planxa i pintura

Constantino Ruiz Gonzàlez

C/ Ramon Llull, 46 • Tlf. 64 61 84 • Montuïri

DARRERA LES PETJADES DE CRISTOBAL COLON

Les investigacions de Gabriel Verd de cada dia prenen més força

De tant en tant, des de fa una vintena d'anys, hem anat publicant a **Bona Pau** els resultats de la tasca que duu a terme Gabriel Verd per tal de posar a l'abast de tothom, però sobretot dels investigadors, el lloc de naixement del descobridor d'Amèrica, el qual, segons la tesi de Verd, nasqué a Felanitx i era fill de don Carlos, Príncep de Viana i de Margalida Colom, natural d'aquella població. Com també, segons les mateixes investigacions, sols va viure nou anys a Mallorca, al cap dels quals se n'anà i no tornà a l'illa mai més.

Posteriorment i amb l'impuls del nostre país, es va fundar l'Associació Cultural Cristóbal Colón amb objectiu de desenvolupar i fomentar la cultura espanyola i americana des de diferents angles relacionats amb l'origen mallorquí de Colón.

Recentment, els passats 14, 20 i 27 de novembre, es varen pronunciar tres conferències a Ciutat sobre l'origen del descobridor. La primera anà a càrrec de Gabriel Verd i tractà sobre l'*Origen mallorquí de Cristóbal Colón*; la segona la va impartir Anunciada Colón de Carvajal, doctora en Història d'Amèrica i professora de la Universitat de Los Angeles (EE UU), qui va parlar a l'entorn de *La biografia de Cristóbal Colón: documentos, testimonios e incógnitas*. La tercera fou exposada per José Antonio Lorente, director del Laboratori de Medicina Legal i Forense de la Univesitat de Granada, damunt les *Aportaciones del ADN en el conocimiento de casos históricos: El origen i destino de Cristóbal Colón*. Foren unes aportacions valuoses i un mitjà per difondre la teoria del nostre país.

Pensem que en Biel Verd a més d'haver tret per tots els indrets de Mallorca i de la Península relacionats amb el descobridor, també ha anat diferents vegades a Amèrica on s'ha entrevistat amb nombroses personalitats que no sols han recolzat la tesi de Verd, sinó que també han dedicat temps i esforços investigant en la mateixa línia.

En Gabriel en les seves recerques ha duit a terme un intens recull de proves per donar validesa a la seva teoria i demostrar la procedència mallorquí-

En Verd davant el palau de Diego Colón a la zona colonial de Santo Domingo, construït a principis de segle XVI, lloc de residència del primer fill de Colón quan era governador de La Española, avui República Dominicana

na d'un home que va canviar el món. Així i tot, la prova de l'ADN és, sens dubte, la conclouent.

Existeixen actualment diferents restes relacionades amb Colón: els de Fernando, fill del descobridor, que són a Sevilla; les de Diego, germà del descobridor, també a la capital d'Andalusia; les restes atribuïdes al propi Colón, a Sevilla i a Santo Domingo. Finalment també s'ha que comptar amb les del Príncep de Viana, enterrades a Poblet, si bé s'haurà d'esbrinar quins són els seus

ossos. Si les proves d'ADN acrediten la parentela, la teoria de Verd podria tenir molta força. Però encara l'investigador compta amb altres evidències, tals com cartes firmades en català o amb la categoria d'*almirant*, a més de mapes que porten els noms d'illa *Santa Margalida* (nom de la seva mare) o *Boca de dragó*, en la nostra llengua, amb els quals va batiar alguns indrets amb noms mallorquins.

O. ARBONA

Restaurant

PUIG DE SANT MIQUEL

**Cuina mallorquina
Forn de llenya**

Ctra. de Manacor, km. 31 • Tlf. 64 63 14 • Montuïri

A tots els qui com ell foren víctimes innocents

Apropament a Pere Capellà

Introducció

Cada any per aqueixes dates tenia ganes d'escriure parlant de Pere Capellà. Un any per una cosa, un any per l'altra, passava l'aniversari de la seva mort i ho deixava per a l'any següent. Això sol passar molt sovint. Pere Capellà és per a mi un representant d'allò que podem considerar la "generació perduda". Una d'aquelles persones, com tantes al nostre país, on la retxa del 36 o del 39, com vulgueu, marcà clarament un abans i un després. Aquells fatídics anys que caben als dit de la mà i en sobren, marquen tant la seva vida, que res fou el mateix; res, ben segur, va ser com a la plagueta del seu destí; qualcú benpensant hauria escrit poc temps abans.

Foren com aquells arbres joves i tendrals que assolits per un foc o una nevada semblen morts un cert temps; sols els que tenen fort arrelam tornen a rebrostar, malgrat que, per ventura, l'esponera i fruita que amb el temps posaran, res tindrà que veure amb

allò que haurien estat sense el foc o la gelada.

Amb tot el respecte que em mereix i baldament que sia molt mal de separar una cosa de l'altra, tractaré de parlar de Pere Capellà com a persona i com escriptor.

Pere Capellà i Roca, persona:

La seva biografia tots la coneixem: Nascut a Algaida el 1907, fill d'un sabater bon glosador, mestre d'escola, republicà convençut, defensor lleial de les seves idees, presoner polític, condemnat miraculosament per aquells dies a "només" vint anys de presó, alliberat pocs anys després, desposseït del dret d'exercir la seva professió de mestre, sabia, quan tornà a Mallorca, que en el seu poble no seria ben rebut... Això el dugué de rebot a Montuïri, això i una al·lota montuïrera. El fet cert, i m'ho han dit de bona font, és que des de l'Ajuntament de Montuïri es donà el vist i plau al seu alliberament així com l'aquiescència que residís al nostre poble; mèrit de les forces polítiques que aleshores comandaven —batle, secretari, rector, metge, apotecari...— en aquell llunyà 1943. Quan amb l'alliberament de la presó es pot dir que tornava néixer, ell va triar ser montuïrer, i així el considerarà la gent del poble d'aquell temps.

Un dissabte de Sant Bartomeu, quan en aquella hora màgica de després del

darrer ball dels Cossiers, quan encara no havia començat la revetlla, fent temps per a sopar, la gent que no era a completes, se solia asseure davant ca seva al carrer Major. Jo, amb tretze o catorze anys, també ho feia davant cas Secretari, amb el tio Tomeu i la tia Magdalena. Em sorprenia com tothom que passava saludava amb un "bon vespre!" i fins i tot algú s'allargava un poc més donant els molts d'anys per al sendemà. Un dels qui passaren —ho record com si fos ara— anava acompanyat de la seva dona, i a cada costat de la parella —el nin vora ell, la nina vora la dona— dos minyons de no feien l'alçada d'un ca assegut. Quan es returà per saludar, el tio Tomeu s'aixecà i parlà unes breus paraules amb ells. No eren davant ca ses Llulles i el meu tio digué a la rotlada: "Això és en Pere Capellà". Vos asseguro que tota la redona humanitat del Secretari denotava satisfacció. Aquell dia vaig saber que l'admiració que jo tenia p'en Pere, era apreci i orgull de tenir-lo entre ells, pels montuïrers.

Tornat a Mallorca, sense feina, casat i amb al·lots petits, els tords devien volar baixos per ca seva. Republicà, expresoner, depurat de la seva professió, la feina li era llunyana. L'any 49, quan el diari "*Baleares*" era el portaveu del règim, mitjançant el seu amic Sanchis Guarnier, catedràtic, tingué accés al, aleshores, crec que subdirector del "*Baleares*" i home fort del diari: Jordi Andreu. Aquest, cunyat del també aleshores "*Subjefe Provincial del Movimiento*", Gerardo Mª Thomàs, firmava una columna de molt d'èxit amb el pseudònim de "*Diablo Cojuelo*". En Pere li demanà feina i en Jordi Andreu li oferí un raconet on, en castellà, publicar les titulades "*Coplas sin malicia*". Per amagar el seu nom les firmava com a "*Mingo Revulgo*", autor castellà que en el seu temps se'n fotia del món i de la bolla. Casualitat, triar aquest pseudònim? Jo pens que no.

Un gorrió fins i tot m'ha contat que en Gerardo Mª Thomàs davant el seu èxit li va proposar apuntar-se a la Falange, assegurant-li una feina ben pagada. En Pere contestà que allò seria com canviar-se la "jaqueta" i que

**Amb motiu de
les festes de
Nadal i Cap
d'any volem
desitjar molts
d'anys a tot
el món**

**"SA
NOS
TRA"**

CAIXA DE BALEARS

no li semblava bé omplir els sindicats amb gent amb "jaquetes" capgirades...

Aqueixes pinzellades no fan més que confirmar que en Pere era un home apreciat, que si l'empenyeren per poder sortir de la presó, que si temps després pogué gaudir de feina malgrat perdés injustament la condició de mestre d'escola, fou per una raó ben senzilla: En Pere no féu mal mai a ningú, era un bon home.

Pere, escriptor

Quan a l'acabament d'una de les seves obres, el pareller major obrint els braços sentenciava:

*"Si demà a toc de campana
l'amo pega bot des llit
creixeran cada hora un dit
els sementers de Boscana",*

la plaça de toros de Montuïri, aleshores reconvertida en teatre a l'aire lliure, quasi s'enfosà. això defineix en Pere Capellà com autor teatral. No m'importa allò que devien pensar els "intel·lectuals" del seu temps ni tot quan puguin pensar els d'ara. La realitat està o hauria d'estar sempre per damunt de l'opinió. I la realitat fou un clamorós èxit de públic a la seves representacions.

Juanito i Critina Valls, Xesc Forteza i tants altres nasqueren a l'ombra de Pere Capellà i d'un teatre —el seu— que fou fidel reflexe d'una pagesia que molts de nosaltres coneguèrem. Qui vulgui saber de la Mallorca del cinquanta, que escodrinyi ben arreu les "estrecanades" de "Sa madona du es maneig" o de "L'amo de Son Magraner". Saber llegir entre retxes és un mèrit. Saber-hi escriure, és encara un mèrit més gros. I en Pere Capellà ho féu com ningú. Els anys corregueren massa aviat per tal de recuperar el temps perdut i en poc temps, allò, "lo nostro" passà de moda i fins i tot a Montuïri cercaren altres autors. Ningú mai podrà presumir haver arribat tant a la gent i a tanta gent com ell ho féu amb les seves primeres obres.

Pere Capellà abraçà de manera més o manco coneguda altres aspectes com escriptor: assaig, sànet, poesia... No les conec per poder opinar; em qued amb Pere Capellà glosador, encara que fos, com diu qualcú, "glosador de camilla". Però... quin glosador!

Sa glosa ha de ser: **neta** per no fer mal, **enginyosa** per treure una mitja rialla, **oportuna**, **sonora**, tan si és lle-

gida com cantada.

Basta agafar les devuit gloses que mes a mes, en forma de col·laboració, en Pere publià a **Bona Pau** des del juny del 1953 fins al novembre del 54 per saber quina mena de glosador era.

Per a la seva **sonoritat** destacaria aquests versos:

Juny 53.- *De Montuïri m'han dit
mos has de fer qualque cosa...*

Agost 53.- *Enguany hi ha bona anyada,
bons els baixos, bons els alts...*

Setbre 53.- *En Niu, trempat com és ell,
farà ballar els cossiers...*

Desbre 53.- *Seguint sa ruta d'es sol
bogant per damunt s'oratge...*

Març 54.- *Temps aquells, amb ironies
de nassos emblanquinats...*

Maig 54.- *...i es camps, a punt d'espigar
verds de fulles i de brins...*

Agost 54.- *Ses coses no són com són
tothom troba bo lo seu...*

Setbre 54.- *Diuen que es camp és eixut
i que engreixa poc es most...*

Octubre 54.- *Vi novell que me cau bé
i de franc, no em fa picor...*

Per la seva **oportunitat** aquests altres:
Juliol 53.- *...perquè sa que hi ha pareix
més que una sala, una cova...*

Ocobre 53.- *...per això és que quan se sent
"tup, tup" per devers sa plaça...*

Gener 54.- *... que llevi s'escanyament
a s'equipo d'alta veus...*

Febrer 54.- *Què te penses...? Es rector
ha comprat un coremer...*

Abril 54.- *Jo sent olor de panades,
fruit de pasqua, que s'estila...*

Juny 54.- *M'alegr de veure els carrers
que es desfan per millorar...*

Juliol 54.- *Avui està a sa ruïna
es negoci d'anar a peu...*

Novbre .- *No heu vist que en Pere Pieres
ha posades persianes...?*

Com **enginyosa**, la publicada el novembre del 53, glosant la pudor que feia la peixeteria, aleshores als baixos de la casa de la vila:

*Si vaig a la vila un dia
sense menjar res engreix,
domés amb s'olor de peix
que fa sa peixateria...*

He dit que en Pere havia publicat a **Bona Pau** devuit gloses, no foren devuit, foren denou... La darrera, desembre del 54, la deix a un costat, no sols perquè fou un dels seus darrers treballs literaris, sinó perquè la vaig aprendre de memòria quan es publicà per primera vegada. Qui la coneix, i arribat desembre obri el calaix del canterano per treure les figures del naixement, l'ha de recordar per força.

Diffícilment es pot definir Nadal amb manco paraules:

*"Nadal és així: un pasat
que cada any es fa present..."*

Cal que **Bona Pau**, quan arriben aquestes dates les segueixi recordant de tant en tant.

Fins aquí aquest apropament a Pere Capellà, com a persona i com escriptor. S'han quedat moltes coses al tinter, però la *fulla* no dóna per a més. Valgui això com a personal homenatge a aqueix montuïrer de adopció que li tocà ésser de la "generació perduda". En l'aniverari de la seva mort (17 desembre 1954), el meu record.

BIEL CAMPS I FERRER

Apunt final. Per una d'aqueixes coses que no s'expliquen, en Pere Capellà no figura al llibre "*Montuïrers que han deixat petjada*". Qualcú que se sent responsable d'aquest oblid, em consta en té un bon dol. Sens dubte, aquest llibre serà complet quan d'una manera capdavantera hi figuri en Pere i alguns més que possiblement també hi manquin. Estam segurs que a una nova edició o futura ampliació els hi podrem trobar.

Ortopèdia MANACOR

**Àngel
Ascaso
García**

**TÈCNIC
ORTOPÈDIC**

Plaça Rector Rubí, 3
Tlf. 971 552 614
Fax 971 462036
07500 Manacor

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA

CENTRE COORDINADOR

Biblioteca Municipal de Montuïri

NOVETATS BIBLIOGRÀFIQUES

- Merino, Josep.- *Llibre dels castells*.
- Solà, Joan.- *Gramàtica del català contemporani*. 3 v.
- Borhan, Pierre.- *Toni Catany: l'artista en el seu paradís*.
- Aguiló, Cosme.- *Toponímia i etimologia*.
- Sastre, Jaume.- *Els llibres d'obra del Palau Reial de l'Almudaina*.
- Tortajada, Anna.- *El crit silenciàt: diari d'un viatge a l'Afganistan*.
- *Geografia universal: cartografia*.
- Ramis, Andreu.- *El folklore i l'etnografia a les Balears (segles XIX i XX)*.
- Alomar, Antoni.- *La llengua catalana a les Balears en el segle XX*.
- Garau, Isabel.- *Arxiu municipal: pautes de règim intern, organització i funcionament*.
- *Guia de la Unión Europea*. 2 v.
- March, Joan.- *Mossèn Alcover i el món de la ciència: la creació del llenguatge científic català modern*.
- Corbera, Jaume.- *Parlar bé: orientacions per a l'ús correcte de la llengua catalana a les Illes Balears*.
- Socias, Antoni.- *La república cultural*.
- Lladó, Miquel A.- *L'inquilí de gel*.
- Seguí, Antoni.- *La darrera hora*.
- Rosselló, Pere.- *L'infern de l'illa: una petita comèdia*.

VIDEOS

Atlantis
Harry Potter i la pedra filosofal
Hombres de honor
Hora punta 2
Spot
A todo gas
El senyor dels anells
Col·lecció "Mediterrània"

A la Biblioteca hi podeu trobar també:

- Revistes, premsa, videos, compacts...
- Servei de préstec.
- Préstec interbibliotecari.
- Servei de fotocopiadora.

HORARI

De dilluns a divendres: de les 17 a les 20 h.
Dissabtes: de les 10 a les 13 h.

Consell de Mallorca

Grills i mèrleres

Fa cosa d'un mes, va esser notícia una plaga de grills per la comarca del Migjorn, en concret pel poble de Campos, fins a tal punt que s'ha hagut d'emprar insecticida per eliminar-les. No solament és per l'esmentat poble i comarca que n'hi ha, se'n veuen i en surten també per Montuiri i altres indrets. Jo mateix, l'altra dia de pagès, vaig anar a cremar unes herbes seques que dies abans havia arrabassat de dins les pomeres quan, amb la força de ferro agafava el petits munts d'herba, per posar-les a un sol caramull per pegar-les foc, davall les herbes mig seques, em vaig trobar amb una solada de grills. Vaig pensar si aquests animalons eren necessaris per a l'agricultura o perjudicials per catalogar-los de plaga.

Pens que són uns animals útils per mantenir l'equilibri natural i en les quietes nits estiuenques, pel fora vila ens delecten sentint el seu gri-gri-gri-gri. Aquest cantusseig ho interpret com a símbol de quietud i pau, ja que si fa vent o senten renou no canten. El grill espera cantar de nit perquè sempre està amagat, ja que de cantar de dia els ocells els trobarien i se'ls menjarien. S'amaguen davall palles i fullaragues, per davall les plantes, especialment les tomaqueres i meloners, per dins les garrigues, pels feixos de llenya, dins pedregars i als amagatalls que troba. A vegades fins i tot entren dins les cases i en la nit sentim el seu gri, gri, gri... Aquest cant, agradós i harmoniós a fora vila, és molest dins els habitacles de les llars. A vegades ens hem hagut d'aixecar del llit per intentar trobar el molest grill. Com que s'amaga i quan encenem el llum i s'atura de cantar, difícilment el trobam. A l'hivern, deu esser per la freda temperatura, no se'n senten, de grills, però sí que pel fora vila durant tot l'any girant una pedra o caramull d'herba se'n troben.

Crec, però, que el mal que puguin fer als conreus, al meu entendre, no és gaire greu. Així mateix trobam qualche tomàtiga picada de grill, qualche patata, fruites, figues que tanmateix ja no les arreplegam... i crec és un animaló que no es fa necessari eliminar-lo amb insecticides; la lluita natural basta. Qualsevol ocell els caça i al que més les peguen són els capsigranys i les mèrleres

Però es dona el cas que enguany no

se n'han vistes, de mèrleres ni capsigranys. Tampoc ara, pasturant pel camp, no hi ha guardes d'indiots, si bé fins fa uns quaranta anys n'hi havia i caçaven grills, llagostes, caragolins, cucs i cadells. Actualment, els indiots, com ha succeït amb els pollastres i gallines ponedores, estan concentrats en granges tancades; mai pasturen.

El no veure mèrleres ni capsigranys, crec, depèn de varis factors. Per la primavera, a partir del mes de maig, els ocells estan en època de zel i cria. La mèrlera construeix el niu dins les branques dels arbres essent la figuera i el taronger els seus arbres preferits. Dins la primavera, coincidint en temps de cria de la mèrlera, és temps de podar o arranjar els tarongers i llimoneres. Dins els tarongerars les mèrleres hi nien, i si el qui exsequella no mira prim, destrueix el niu. Per protegir-la ha de deixar sense tallar les branques i brots del voltant del niu. Ponen de 4 a 6 ous i les butzetes, quan han nascut, baden el bec demanat que la mèrlera i merlerot li fiquin menjar dins el seu gavatx. Els pares, per alimentar les seves cries, es veuen en necessitat de caçar insectes, cucs, grills, llagosts i tot allò que pugui trobar i arribar-li; essent el grill el seu preferit. Si es destrueix el seu niu, com és lògic no es veuen obligats a haver de caçar tant.

Però com que la mèrlera és omnívora menja de tot. Li agraden molt les cireres que maduren quan encara té cries i si una colla de mèrleres s'hi tira, fan molt de malfraix, així com també pica als raïms, albercocs, figues, etc. Li agrada qualsevol fruita madura.

Això és cert, però es dona el cas que les cireres i els raïms, que són les fruites preferides, no s'esquitxen o s'esquitxen poc. Les figues les agraden molt. Però essent que comencen a madurar les figues flors o roges pel mes de juny i acaben les més tardanes prop de Nadal, disposen d'aquesta fruita gairebé mig any. Si fos que continuament les figues s'esquitxassin, sí que podrien esser els verins, però tret de rares excepcions avui en dia la majoria de figueres estan en estat d'abandonament, es pot catalogar com a una fruita silvestre. A les pomes i peres la mèrlera no hi pica, així com tampoc a les taronges i llimones. El que sí potser s'hagi fet és que, en previsió que en arribar

l'estiu no hi hagi mèrleres que causin perjudici a les cireres, albercocs, raïms i altres fruites madures, els hagin enverinat a posta. Basta posar insecticida dins un grill, llagosta, cadell, cuc i col·locar-lo de mode que sigui visible als ocells. En aquest cas l'ocell que se'l mengi morirà. Potser també quan arriba el mes de maig, que és quan nien, s'hagin destruït el seus nius, o bé, com que aquesta passada primavera i estiu ha estat fred, no hagin criat. Com també trobant-nos en temps de caça, no essent la mèrlera una espècie protegida, se n'hagin caçades moltes. Així mateix se'n veu alguna, però sola i no és normal. Les mèrleres sempre solen anar a parelles: mèrlera i merlerot.

Essent que dins la natura tot té una funció, pel que fa als grills, no essent aquests una plaga gaire destructiva, no convé eliminar-les amb insecticida, ja que són aliment de gairebé totes les castes d'ocells, especialment les mèrleres i capsigranys i en exterminar-les no troben suficient aliment i peguen més a les fruites madures. A més, es desbarata l'equilibri natural: tot esser viu dins la natura té la seva funció.

SION NICOLAU

Llibreta Habitatge

Comença a pensar en la teva futura casa

 "la Caixa"

LA FOTO DE MITJAN SEGLE

Veïnades de Sa Plaça de ses Tres Creus

Altres temps era freqüent reunir-se els veïnats de diferents indrets del poble els horabaixes o vetllades de bon temps. Els d'aquesta fotografia vivien al voltant de Sa Plaça de Ses Tres Creus, i com veim, en aquesta ocasió s'hi reuniren vuit persones entre dones i nins. Era el 1942. Elles són: Sa mestressa "Rua", Magdalena Fiol, Joana Lluçia, Sebastiana "Rua", Margalida "Gelada", Joana "Cai", Aina de sa Mata i Joana "Mora".

Records d'infantesa

Victòria memorable: 10 a 0

Sempre he estat molt afeccionat al futbol; tant és així que quan sols tenia 15 anys, era el 1937, un amic que era directiu del "Mediterraneo", equip de Ciutat, després que per primera vegada em veiés jugar a Algaida, ja em va demanar si volia fitxar amb ells. Jo li vaig dir que sí; però fou per poc temps. A Algaida hi anàvem 3 o 4 montuïrers i moltes vegades tan sols no ens pagàvem ni el desplaçament.

En aquella època —era en plena guerra civil— els montuïers jugàvem el campionat de fletxes (semblant el que ara juguen els cadets, ja que teníem aquesta edat). Aleshores de Montuïri érem pocs els qui sabíem jugar a futbol, i no quedava més rmei que pregar a un o altre, però sempre

arribàvem a formar un equip d'11 jugadors.

Idò bé. Una setmana després anàrem a Lluçmajor a jugar un torneig en el qual hi paticipaven quatre equips. Nosaltres ho fèiem contra el Campos. Un partit que guanyàrem per 10 a 0. El porter nostre era en Mateu Lladó i els defenses, en Sebastià "Serena" i en Biel Sunyer. Tanta era la superioritat nostra que aquests tres durant el partit estiguessen més temps asseguts que drets. Com si ara els veiés: en Mateu en mig de la porteria, i en Sebastià i en Biel, devora els pals, on s'hi recolzaven, però estones s'hi seien damunt. Si haguéssim pogut fer una foto així, hauria estat una estampa memorable.

En Joan Sunyer en va marcar 8, dels 10. També jugaven en Jaume i en Pep "Matxo", en Jaume "Costa" i altres. El desplaçament el férem, com la majoria de les vegades, amb el camió d'en Monserrat "Pelós", però sempre anàvem dins la caixa de càrrega, drets o asseguts.

Abans del partit, com que érem fletxes i anàvem uniformats, portàvem calçons negres, camisa blava, bordó (com si fos un bastó llarg, semblant al que un temps usaven els pelegrins) i mocador verd, pel coll. Allà ens vestírem amb els colors del Montuïri, que per cert havíem triat els mateixos que els del Barcelona; però temps després no ens agradaren i els vàrem canviar pels de l'Atlètic de Bilbao. I aquests són els que encara usa el Montuïri.

Contat per Biel Sampol Cerdà

Joan Rosselló, el nou entrenador de l'equip de 2ª regional

Als 16 jugadors montuïrers, s'hi han incorporat 5 porrerencs

És un grup fantàstic que pot quedar classificat dins els cinc o sis primers

Enguany, l'equip de Segona Regional del CE Montuïri, estrena nou entrenador. Ell és en Joan Rosselló, un porrerenc molt conegut per tots els aficionats al futbol, persona amb una gran experiència dins equips de futbol d'aficionats, tant com a jugador com entrenant a diferents equips de distints Clubs. Amb ell també s'han incorporat a la plantilla de Segona Regional, cinc jugadors porrerencs, que juntament amb els quinze o setze montuïrers s'ha pogut confeccionar un bon equip i, el que és més important en aquestes categories d'aficionats, amb un ambient immillorable. Coneguem una mica millor en Joan i les seves impressions dels primers mesos al cap de l'equip.

- La teva experiència com a entrenador és llarga, has entrenat molts d'al·lots, i no tan al·lots (ho direm així) i a diferents equips de distintes categories. Com t'iniciaries al món de l'entrenament i quins son els equips que has entrenat?

- Així és, fa deu anys em vaig treure es carnet d'entrenador, vaig jugar a futbol fins als trenta-un anys, però després de patir un accident ho vaig haver de deixar i em vaig fer el carnet d'entrenador. Vaig començar entrenant l'equip juvenil de Porreres, ho vaig fer un parell d'anys, després vaig passar a entrenar el primer equip del Porreres, que estava a Primera Regional. Llavors vaig anar a entrenar el Cas Concos, també de Primera Regional.

- Com has comentat, abans d'ésser entrenador jugares a futbol; amb quins equips ho feres?

- D'al·lot sempre vaig jugar amb el Porreres, quan vaig acabar de juvenil vaig jugar dues temporades a Preferent, llavors em vaig casar i ho vaig deixar dos anys. Després d'aquest temps vaig fitxar amb el Cas Concos, on hi vaig jugar vuit anys. En aquest temps el Porreres militava a la Tercera Divisió Nacional, va ésser quan es va dissoldre l'equip i desaparegué. Després de tot això, encara vaig jugar dos anys més amb el

Porreres quan estava a Segona Regional. Definitivament a l'edat de trenta-un anys ho vaig deixar, degut a un l'accident que sofrí.

- Es pot dir que has participat i col·laborat a diferents clubs de futbol, tant com a jugador o com entrenador. Ho has fet com a directiu, delegat...?

- La veritat és que he fet de tot, ja. He estat delegat... allò que no he estat és directiu, sempre he trobat que s'ha d'estar darrera la paret o davant la paret, no als dos llocs. Sempre m'ha agradat més fer feina amb els jugadors i tenir un tracte directe amb ells.

- Són un parell els porrerencs que han vingut a jugar amb el Montuïri de Segona Regional. Ens podries dir quants són i qui són?

- Si; concretament són cinc: en Toni Guerrero "es porter", n'Alexandre Vidal "Sandro", en Diego Jorquera, en Miquel Àngel Sastre "Xirino", i en Miquel Mesquida "Mesqui"

- ¿Com és que us decidíreu a venir a Montuïri?

- Abans de començar la temporada, com que sabien que a Porreres no hi havia equip d'aficionats, varen venir el President, en Joan Pocoví, juntament amb el Vice-president, en Llorenç Amengual, i em proposaren entrenar l'equip de Segona Regional del Montuïri. Jo, en principi, no em feia moltes ganes continuar entrenant, ja que l'any passat amb el Porreres de Tercera Regional no vàrem tenir gaire bona temporada; no érem molts, i entre lesions i targetes ho passàrem ma-

(Continua a la pàgina següent)

Montuïri

971 646 460

Bar Can Pieres

(Ve de la pàgina anterior)

lament. Però també em digueren que podrien venir un parell de jugadors, quatre o cinc, i que juntament amb els catorze o quinze de Montuïri feríem un bon equip. I finalment em vaig decidir a venir per això.

- ¿Que trobes del CE Montuïri. Creus que és un bon equip?

- La veritat és que estic molt a gust amb el Montuïri, és un club ben organitzat i planificat; tal vegada és perquè té un equip a Tercera Divisió... Hi ha una directiva que es mou. Basta dir que tenim tres delegats pel nostre equip i aquest és el motiu pel qual estic molt content en aquest sentit.

- Quins són els objectius que t'has marcat, com entrenador de

l'equip de Segona Regional, per aquesta temporada, Joan?

- Crec que tenim un equip que pot quedar dins els cinc o sis primers. Quan comences la temporada sempre et fa il·lusió quedar entre els tres primers, o fins i tot pujar; però, clar, anant a un equip que no coneixes... Jo coneixia els tres o quatre que venien de Porreres, però no sabia què trobaria, ni quants seríem. De totes maneres veient com ha anat l'inici de temporada, els resultats i els altres equips, podem espirar a fer un bon paper. És difícil pujar de categoria.

- Quina impressió t'ha donat l'equip a nivell futbolístic?

- A nivell futbolístic dels jugadors n'estic molt satisfet, compleixen amb

els entrenaments, som molts; però des del meu punt de vista l'equip està una mica descompensat; ens fan falta jugadors per cobrir certs llocs concrets dins l'equip. Aquest és el problema.

- Consideres que és bo l'ambient dels jugadors dins el vestidor?

- Jo d'això és del fet que n'estic més content. La veritat és que és un grup fantàstic, la gent compleix, cada entrenament som una vintena, fins i tot els lesionats vénen a veure els companys entrenar. D'aquesta manera gaudim tots del bon ambient de l'equip.

- Ja per acabar, Joan, com a persona experimentada i que fa temps que treballes per al futbol, que has estat jugador... Consideres que ha canviat molt el futbol de quan tu jugaves?

- No, per a mi i sobretot el futbol d'aficionats, sempre serà igual; gent que li agrada jugar a futbol per fer esport i passar una bona estona, gent que ho posa tot fora cobrar res. A nivell de Preferent i Tercera Divisió, també és igual que fa quinze anys, el que passa és que no hi tants de jugadors com abans, crec que com més va menys jugadors bons hi ha.

A. MESQUIDA

Seguridad y Limpiezas, S.A.

Gremio de Albañiles, 14

Tlfs. 29 50 92 - 29 50 66 - 20 63 11
Pol. Son Castelló 07009 Palma de Mallorca

Restaurant (DIMARTS TANCAT)
Cas Carboner

REFRESCS DE NOCES, COMUNIONS, BAPTISMES...

Bufet diari de dilluns a dissabte
Mè, porcelletes, porcelles i altres plats per dur-se'n

Ctra. Manacor, km. 28 • Tlfs. 971 64 65 04 - 971 64 40 66 07230
07230 MONTUÏRI

Ampliació del camp de futbol i implantació d'herba artificial

L'ampliació del camp de futbol i la implantació d'herba artificial al poliesportiu Es Revolt es farà realitat dins un curt termini, gràcies a l'acord pres per unanimitat pel ple de l'Ajuntament el passat 5 de novembre. D'aquesta manera s'hi afegiran un total de 4.850 metres quadrats mitjançant la compra de terres procedents de cinc parcel·les confrontants, gràcies a la bona disposició del club de futbol que ofereix la necessària subvenció a l'Ajuntament, la qual serà retornada dins el termini de deu anys. És a dir, el Club aportarà la totalitat de l'import per a la compra dels terrenys i la realització de les obres, la qual millora suposarà un desembossament de 446.960 euros (74.367 pessetes), quantitat que l'Ajuntament haurà de retornar dins el termini de deu anys com també abonar les quotes d'amortització del préstec que haurà de dur a terme el Club.

La victòria del Montuïri dins Sa Pobra, la única del mes

Montuïri, 1 - Santanyí, 1

Un partit amb poder i ganes de victòria per un i altre equip, dels quals cal destacar un comportament net, no tant com el de l'àrbitre que no sabé aconseguir estar encertat i no deixà satisfets ni un i altre conjunt. Cal destacar el gol de tacó de Tòfol i l'empena dels visitants.

Poblera, 0 - Montuïri, 1

Un gol de Dani a 5 minuts del final donà la victòria al Montuïri i la més agradosa sorpresa per als montuïrers en un partit que, això sí, fou plenament dominat pels locals; però la defensa del Montuïri sabé controlar les nombroses ocasions que presentaren els poblers.

Montuïri, 1 - Vilafranca, 1

Partit molt torbat on l'àrbitre fou protagonista per les excessives intervencions, moltes d'elles equivocades. Molt igualat en tots els aspectes: gols, penals desaprofitats, emoció, ganes de joc i un punt per equip. Una lluita constant, tal vegada massa impulsiva, però del gust del públic, i un resultat que hauria d'haver estat favorable al Montuïri..

Santa Ponça, 4 - Montuïri, 1

Als 8 minuts el Montuïri ja havia marcat el seu i únic gol. Aguantà així fins quasi a la fi de la primera part. A la segona, els locals amb un bon joc deixaren el Montuïri molt mal ferit i amb dos jugadors expulsats. I acaba el mes en quinzena posició de la taula classificatòria.

2ª regional

At. Rafal, 1 - Montuïri, 1
Montuïri, 4 - Campanet, 1
Cardassar, 1 - Montuïri, 1
Montuïri, 3 - Alaró, 1

Juvenils

Montuïri, 0 - Soledat, 0

Infantils F-7

Alaró, 14 - Montuïri, 0
Montuïri, 2 - Sant Jordi, 1

Alevins F-7

Algaida, 5 - Montuïri, 0
Montuïri, 2 - Porreres, 3
Alcúdia, 3 - Montuïri, 2

Benjamins F-7

Montuïri, 0 - Es Pla, 5
Artà, 5 - Montuïri, 0

Equip de futbol del Montuïri Aleví F-7 que aquesta temporada participa en el campionat de futbol base

Montuïri, 1 - Porto Cristo, 5
Cala Millor, 7 - Montuïri, 1
Montuïri, 3 - Manacor, 11

BÀSQUET FEMENÍ

Mini

Binissalem, 17 - Montuïri Verger, 22
Montuïri Verger, 32 - Santanyí, 15
Hispania, 20 - Montuïri Verger, 51
Inca, 17 - Montuïri Verger, 40

Infantil

M. G. G., 47 - Montuïri Manera, 19
Montuïri Manera, 29 - EU Moll, 37
J. Mariana, 16 - Montuïri Manera, 25
Pla de na Tesa, 52 - Montuïri Manera, 7

Cadet

Montuïri, 30 - Santanyí, 32
Pollença, 25 - Montuïri, 19
St. Llorenç, 101 - Montuïri, 17
Montuïri, 35 - Joan Capó, 39

1ª Autonòmica

Lapis Montuïri, 26 - Const. Llevant, 35
Lapis Montuïri, 35 - Prats García, 53

ATLETISME

VII Cross Joan Barceló

Aquesta prova celebrada el passat 24 de novembre amb motiu de la fira va reunir als voltants de Son Fornés més d'un centenar d'atletes de totes les categories. El vencedor absolut fou Carlos Martínez. Ara bé, cal dir que dins els 10 primers classificats masculins n'hi havia 5 del Montuïri 91.8, entre ells, el 2on, José Pérez i el 9è, Esteve Barceló, ambdós del Montuïri 91.8. També cal esmentar que les tres primeres Sènior Femení, Hisado, Clar i Serra, són del nostre equip. Dins la categoria de veterans, el primer fou el campió d'Espanya, De la Cámara i el segon, Joan Barceló (pare). I en promeses femení, la montuïrera Catalina Miralles assolí el tercer lloc.

S'ha de consignar que el nou Club Atletisme Montuïri 91.8 obtingué un clamorós èxit en aquesta eixida.

Levi's

DIESEL

Avirex

Lee

MANS

L'Almoina, 30 · Tlf. 971 16 84 56

Porreres

AVIA

CAT

ART

DESIGUAL

adidas

Recés Espiritual d'Advent

El proper dissabte dia 7 a les 16'30h recés espiritual d'Advent al santuari de Cura. Predicarà la germana Magdale-na Canyelles GC.

Xerrades d'Advent

Els dimecres 11, xerrades d'Advent per a una millor preparació pel Nadal. El tema d'aquest any és: "L'experiència de Déu font de plenitud i de goig interior".

Reunió Prebaptismal

El proper divendres dia 13 a les 21'30h a la rectoria reunió per a tots els pares, mares i padrins dels infants que han de ser batejats durant els mesos de desembre, gener i febrer.

Catequesi Infantil

Reunió amb els pares i mares
de la Convidam tots els pares i mares dels infants de la catequesi infantil a una reunió de formació el dijous dia 12 a les 20'30h a la rectoria.

Missa amb nins

El diumenge dia 22 a les 12'00h missa amb nins

Horari de les celebracions de les festes de Nadal i Cap d'any

Dia 24: 20'00h: Matines

Dia 25: 12 i 20h: Eucaristia del dia de Nadal

Dia 26: 12 i 20h: Eucaristia de la segona festa de Nadal

Dia 28: 20h: Eucaristia de dominica

Dia 29: 12 i 20h: Eucaristia de dominica

Dia 31: 20h: Eucaristia de Cap d'any

Dia 1 : 20h: Eucaristia . Se suprimeix la missa de les 12'00

La Coral Mont-Lliri i la Banda de Música es van afanyar per oferir el concert amb motiu de Santa Cecília

L'Advent del Senyor

El mes de desembre és un mes entranyable, ple de bellesa i d'encant malgrat el fred i la pluja. El més de desembre és el mes de l'Advent del Senyor. És també el mes dels desitjos fraternals, de les felicitacions entranyables, és el mes de les trobades familiars. És també el mes de la tendresa. Sembla com si els somnis esdevinguin realitat. És el mes de l'escatologia realitzada, perquè allò que era un simple anunci ha esdevingut realitat. Crec que és difícil trobar un mes més tant hermos i tan ple d'esdeveniments.

Durant l'Advent l'esperança i l'espera es deixen sentir d'una manera especial perquè l'Advent convida a despertar del mals somnis perquè les il·lusions perdudes reviscolin a una nova realitat, a una realitat a on són possibles les utopies.

L'esperança i l'espera són com dues realitats que es fonen en un mateix desig. És la realitat de contemplar, de veure i de tocar allò que a l'antigor els profetes havien anunciat.

L'espera, com també l'esperança, han de ser actives i reals. Com el sentinella que sempre vigila, així ha de ser el cor del que viu l'esperit de l'Advent. A més a més de vigilar, ha d'estar despert i en silenci contem-

plar les bel·leses de la creació. Una espera confiada, com una esperança fecunda, no sols fan possible la utopia, sinó que també vigoritza la vida. Embolcallat per l'esperança en Jesús, Sant Pau deia als cristians de Roma: "L'esperança no engana, perquè Déu donant-nos l'Esperit Sant, ha vessat el seu amor en el nostres cors" (Rm 5,5). L'Advent ens fa proper i palpable l'amor de Déu que en Jesús es fa tendresa humana.

Si realment té sentit l'espera confiada, si té sentit l'esperança fecunda, s'ha de notar. Perquè aquestes dues virtuts no sols es creuen, sinó que s'han de viure. En el nostre món no són suficients les raons intel·lectuals, s'han de presentar raons existencials.

Si realment som homes i dones d'esperança cristiana:

Viurem amb alegria perquè sabem que Déu ens estima

Viurem l'espera confiada perquè sabem que Déu no ens pot fallar

Superarem les pors perquè sentirem la seva presència

Viurem el present com una realitat única i irreplicable

Sembrarem d'il·lusions la nostra vida.

Bon Advent a tots!

MIQUEL MASCARÓ, RECTOR

Demografia

Novembre de 2002

Defuncions

Dia 24.- Bartomeu Miralles Garcias
"Volando", fadrí de 76 anys.

Matrimonis

Dia 2.- Agustín Navarrete Martín amb
Petra Mayol Roca

Temps passat

10 anys enrere

Desembre de 1992

Tomeu Verger firma pel Mallorca

Aquest desembre Bartomeu Verger, qui jugava amb el Montuïri, va fitxar pel Mallorca per tres temporades. Fou una alegria per a ell, la seva família i tot l'estament futbolístic montuïrer.

25 anys enrere

Desembre de 1977

"Puput Xerrador"

Dies abans de Nadal de 1977 va sortir per primera vegada la revista escolar "Puput Xerrador", amb un subtítol: "Revista d'actualitat del Col·legi Nacional Mixt de Montuïri". Se li donava importància per la participació que hi tenien els alumnes amb la seva edició.

50 anys enrere

Desembre de 1952

Dades estadístiques

En el cens que va elaborar l'Ajuntament amb data 31 de desembre de 1952 figura que Montuïri compta amb 3.066 habitants, 10 automòbils particulars, 5 cotxes de lloguer, 1 autobús de passatgers, 8 camions de transport, 6 tractors i 12 batedores mecàniques.

100 anys enrere

Desembre de 1902

Les cabres, amb morral

Essent que hi havia moltes guardes de cabres que s'aturaven a pasturar a trosos que no eren dels seus propietaris, l'Ajuntament a la sessió del 16 de desembre de 1902 va acordar la prohibició de pasturar en propietat aliena sense permís visat per l'alcaldia, i quan vagin pels camins totes hauran de dur el corresponent morral. Cas contrari, els propietaris seran castigats amb multes d'1 a 15 pessetes.

Noces d'or

31 Desembre 1952

Martí Ferrer Sampol (de Son Coll)
amb Sebastiana Ribas Cerdà "Xorri".

Noces d'argent

23 Desembre 1977

Gabriel Sánchez Mejias amb Amparo
Gonzàles Villar (viuen a Porreres).

Apotecaries

8 Dbre. Ariany

15 " Montuïri

22 Dbre. Petra

29 " Porreres

Cuinar en casa

Torró a la greixonera

Ingredients

1 quilo d'ametles moltes crues • 1 tassó d'aigua • 1 tassó de suc de taronja • canyella • vainilla • la ralladura de dues llimones • la ralladura de dues taronges • 700 grams de sucre.

Elaboració

Posar els ingredients manco les ametles dins una greixonera al foc flux, remenar-ho fins que faci caramel; llavors posar-hi les ametles i remenar fins que sien rosses. Fer barres i posar-hi dedins dàtils.

MARGALIDA BAUCÀ "RUSTIDA"

Pluviometria

Novembre de 2002

Dia	3	0'2	litres m²
"	6	19'5	" "
"	7	1'2	" "
"	13	0'1	" "
"	14	5'6	" "
"	15	17'5	" "
"	17	10'3	" "
"	20	5'1	" "
"	21	2'1	" "
"	24	10'8	" "
"	25	22'4	" "

Total 94'8 litres m²

Glosa

Als lectors Molts d'anys

Era l'any cinquanta-dos quan Bona Pau començà, i des de llavors ençà hem anat relatant-vos fets dolents, bons i millors, tots els que hem pogut contar.

Ara, expirant l'any dos, quan mig segle ja finà, esperam tots junts entrar dins un futur delitós, i mentre, desitjar-vos molts d'anys i bons, completar

O. ARBONA

VERGER

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

Ctra. Montuïri a Porreres, Km.1 • Tel. 971 646 695 • Fax 971 161 503

MONTUÏRI

